

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Erhvervsuddannelser for voksne

En vejledning

Erhvervsuddannelse for voksne (euv)

En vejledning

2023

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

INDHOLD

1.	INDLEDNING	1
2.	DE TRE UDDANNELSESVEJE	2
2.1	Euv1	2
2.1.1.	Grundforløb	3
2.1.2.	Grundforløbsprøve	3
2.1.3.	Overgangskrav	3
2.1.4.	Hovedforløb	3
2.1.5.	Dimensionerede uddannelser	3
2.1.6.	Udgifter til værktøj og svendeprøver	3
2.2.	Euv2	4
2.2.1.	Grundforløb	4
2.2.2.	Grundforløbsprøve	4
2.2.3.	Overgangskrav	4
2.2.4.	Hovedforløb	4
2.3.	Euv3	4
2.3.1.	Grundforløb	4
2.3.2.	Grundforløbsprøve	4
2.3.3.	Overgangskrav	5
2.3.4.	Hovedforløb	5
3.	ADGANGSKRAV	5
4.	REALKOMPETENCEVURDERING	6
4.1.	Indholdet i rkv	6
4.1.1.	Den regelbundne vurdering	6
4.1.2.	Den individuelle vurdering	7
4.2.	Dokumentation for rkv	7
4.3.	Gennemførelse af rkv	7
4.4.	Forsøgelse under rkv	8
4.5.	Klagemuligheder	9
4.6.	Euv25.dk	9
5.	UDDANNELSESAFTALER	9
5.1.	Prøvetid	10
6.	TILRETTELÆGGELSE AF UNDERVISNINGEN I EUV	10
6.1	Grundforløbet	11
6.2.	Hovedforløbet	11
6.3.	Det standardiserede hovedforløb for voksne	11
6.4.	EUX	12
6.5	Erhvervsrettet og studierettet påbygning	12
7.	SUPPLERINGSMULIGHEDER	12
8.	INDIVIDUELLE UDDANNELSER	12
9.	FORSØRGELSE	12
10.	IKRAFTTRÆDELSESBESTEMMELSER	13

1. Indledning

Erhvervsuddannelse for voksne (euv) er erhvervsuddannelse for elever og lærlinge, der er fyldt 25, når de påbegynder uddannelsesforløbet.

Denne vejledning indeholder en gennemgang af reglerne for euv, herunder regler og retningslinjer for tilrettelæggelsen af uddannelsen i de tre uddannelsesveje euv1, euv2 og euv3 og for den indledende realkompetencevurdering (rkv). De voksne er ofte målrettede og modne og har erfaring fra anden uddannelse eller beskæftigelse. En euv er derfor som udgangspunkt af kortere varighed end den tilsvarende uddannelse for de unge. Det konkrete uddannelsesforløb for den enkelte afhænger af, hvad den voksne har med i bagagen (se afsnittet: "tre uddannelsesveje for voksne over 25 år").

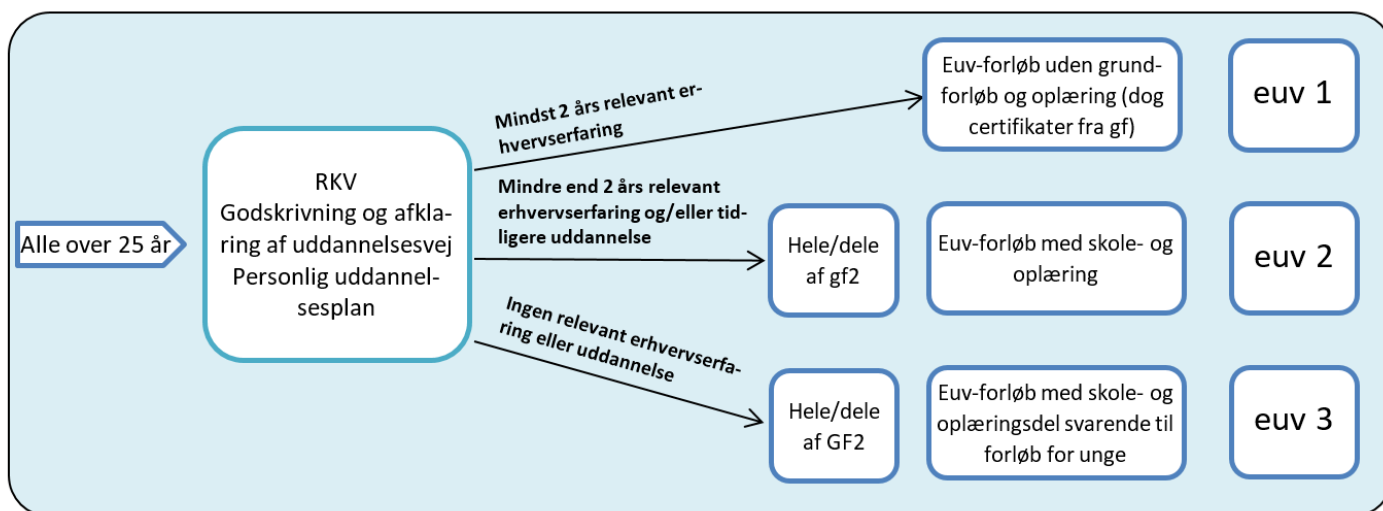
Euv har ligesom erhvervsuddannelserne for unge hjemmel i lov om erhvervsuddannelser. Det betyder, at der gælder de samme regler for euv, som der gælder for erhvervsuddannelserne for unge, medmindre der er fastsat særlige regler for euv.

Elever fra Grønland og Færøerne, der gennemfører deres erhvervsuddannelse efter den grønlandske / færøske erhvervsuddannelseslov, men deltager i skoleundervisning i Danmark som led i uddannelsen, er ikke omfattet af euv-reglerne. Disse elever registreres på samme måde som unge elever og lærlinge (eud9+).

Voksne fra Grønland og Færøerne kan også vælge at gennemføre en dansk erhvervsuddannelse. Så gælder de samme regler som for danske voksne, herunder reglerne om euv.

2. De tre uddannelsesveje

Ansøgere til euv kan inddeles i tre grupper, som skal følge tre forskellige uddannelsesveje, euv1, euv2 og euv3.

2.1 Euv1

Voksne, der har **mindst to års relevant erhvervs erfaring**, skal gennemføre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for voksne uden grundforløb og uden oplæring (euv1). De faglige udvalg definerer kriterierne for to års relevant erhvervs erfaring, og de fremgår af bilag 1 tabel 1 i uddannelsesbekendtgørelserne.

Voksne, der påbegynder forløbet efter en længerevarende ledighedsperiode, og som har et særligt behov for at få styrket deres arbejdsmarkeds- og uddannelsesparathed, kan tilbydes et suppleringsmodul af op til 9 ugers varighed. En længerevarende ledighedsperiode forstås i denne forbindelse som en periode på mindst 3 måneder. Det er skolen, der vurderer, om den voksne har behov for et suppleringsmodul. Suppleringsmodulet kan tilrettelægges individuelt afhængig af den enkeltes konkrete behov for undervisning.

Suppleringsmodulet kan efter behov have fokus på blandt andet arbejdsmiljø, sikkerhed og ergonomi, opdatering af praktiske færdigheder i form af værkstedsundervisning etc. Den voksnes uddannelsestid forlænges med det antal uger, suppleringsmodulet varer, og der er mulighed for at opnå SU, hvis de almindelige betingelser herfor er opfyldt. Til suppleringsmodulet udløses samme taxameter som til den øvrige undervisning i hovedforløbet. Suppleringsmodulet kan indeholde realkompetencevurderingen, men ikke elementer af den efterfølgende uddannelsesplan.

2.1.1. Grundforløb

Voksne i euv1-forløb godskrives for hele grundforløbet og optages direkte på hovedforløbet (på nær i de merkantile eux-forløb). De generelle adgangskrav gælder derfor ikke for euv1, idet de knytter sig til optagelse på grundforløbet.

2.1.2. Grundforløbsprøve

Voksne i euv1-forløb optages direkte på hovedforløbet og skal derfor ikke gennemføre den grundforløbsprøve, der ligger i slutningen af grundforløbets 2. del.

2.1.3. Overgangskrav

Overgangskravene vedrører med undtagelse af eux ikke euv1, fordi de knytter sig til overgangen mellem grundforløb og hovedforløb. Voksne i euv1-forløb optages direkte på hovedforløbet (på nær i de merkantile eux-forløb), fordi de qua de 2 års relevant erhvervs erfaring vurderes at have det nødvendige faglige niveau.

Den eneste **undtagelse gælder certifikater**: Hvis den voksne mangler certifikater fra grundforløbet, skal disse gennemføres sideløbende med hovedforløbets undervisning.

2.1.4. Hovedforløb

Euv1-elever og -lærlinge skal gennemføre skoleundervisningen i det standardiserede hovedforløb for voksne, dog fratrullet evt. yderligere godskrivning efter den individuelle realkompetencevurdering.

2.1.5. Dimensionerede uddannelser

Euv1-elever og -lærlinge tæller ikke med i den kvote, som en skole har fået tildelt til at optage elever uden uddannelsesaftale. Kvoten omhandler optag til grundforløb, og euv1-elever og -lærlinge optages til hovedforløbet.

2.1.6. Udgifter til værktøj og svendeprøver

I nogle uddannelser stiller virksomheden værktøj til rådighed for eleven/lærlingen. Det følger af overenskomsten på området. Når der ikke indgår en virksomhed i elevens/lærlingens uddannelsesforløb, stiller skolen undervisningsmateriale, herunder værktøj til rådighed.

I uddannelser med svendeprøve kan det faglige udvalg opkræve et gebyr til hel eller delvis dækning af sine udgifter. For euv1-elever/lærlinge dækker Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) disse udgifter, dog højst 2500,- kr. Tilskuddet administreres således, at det faglige udvalg opkræver skolen, som søger tilskuddet hos AUB. Information om tilskuddet og skema til ansøgning findes på dette link. Det faglige udvalg kan højst opkræve de 2500,- kr. af skolen, som tilskuddet dækker.

Voksne i euv1-forløb skal ikke have en oplæringserklæring som grundlag for at gå til afsluttende prøve. Euv1 uddannelsesplanen, der dokumenterer godskrivning for oplæringsdelen af uddannelsen, erstatter oplæringserklæringen i euv1-forløb.

2.2. Euv2

Voksne, der har mindre end to års relevant erhvervserfaring eller har forudgående uddannelse, skal gennemføre et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb for voksne, der består af et standardiseret hovedforløb for voksne med oplæring og med mulighed for at modtage undervisning fra grundforløbets 2. del (euv2). Forudgående uddannelse omfatter andre afsluttede ungdomsuddannelser, videregående uddannelser mv. De merkantile euv-forløb er først omfattet, når hele uddannelsen er gennemført. Enkeltstående kurser som fx arbejdsmarkedsuddannelser er ikke omfattet.

2.2.1. Grundforløb

Voksne i euv2-forløb har mulighed for at gennemføre hele eller dele af grundforløbets 2. del. En euv2-elev eller -lærling kan også godskrives for hele grundforløbets 2. del. Det er skolen, der på baggrund af den individuelle realkompetencevurdering træffer afgørelse om afkorting af skoleundervisningen på grundforløbets 2. del.

2.2.2. Grundforløbsprøve

Voksne i euv2-forløb skal til grundforløbsprøve, hvis de har modtaget undervisning i det uddannelsesspecifikke fag, der danner grundlag for grundforløbsprøven. Hvis den voksnes grundforløb kun består af grundfag og / eller certifikatfag, skal denne ikke til grundforløbsprøve.

2.2.3. Overgangskrav

For at blive optaget på et hovedforløb, skal voksne i euv2-forløb opfylde de overgangskrav, der er fastsat for uddannelsen på lige fod med unge, med mindre det fremgår af uddannelsesbekendtgørelsen, at euv2-elever og -læringer er undtaget fra kravene.

2.2.4. Hovedforløb

Euv2-elever og -læringer skal følge det standardiserede hovedforløb for voksne bestående af både skoleundervisning og oplæring. Hovedforløbets varighed er afkortet med den varighed, som skoleundervisningen er afkortet med. Den voksne kan søge det faglige udvalg om afkortelse af oplæringstiden, hvis den voksnes tidligere erfaring giver grundlag for det.

2.3. Euv3

Hvis den voksne ikke har relevant erhvervserfaring eller forudgående uddannelse, skal den voksne gennemføre et uddannelsesforløb, som i omfang og varighed svarer til et eud-forløb for unge, der ikke skal gennemføre grundforløbets 1. del. Voksne kan dog tilbydes et gf+ forløb, hvis ansøgeren har ønske om det.

2.3.1. Grundforløb

Voksne, der skal følge euv3, skal gennemføre hele grundforløbets 2. del, med mindre de godskrives for dele af det på baggrund af den individuelle afklaring. Der gælder samme regler for godskrivning som for unge elever og læringer.

2.3.2. Grundforløbsprøve

Voksne, der skal gennemføre hele grundforløbets 2. del, skal til grundforløbsprøve på lige fod med de unge.

2.3.3. Overgangskrav

For at blive optaget på et hovedforløb, skal voksne i euv3-forløb opfylde de overgangskrav, der er fastsat for uddannelsen på lige fod med de unge.

2.3.4. Hovedforløb

Hovedforløbet for voksne, der skal følge euv3-forløb, svarer i omfang og varighed til hovedforløbet på en erhvervsuddannelse for unge.

3. Adgangskrav

Adgangskravene for at blive optaget på en euv er de samme som for optagelse på en erhvervsuddannelse for unge. Det betyder, at den voksne skal opfylde de generelle adgangskrav til erhvervsuddannelserne, herunder have bestået grundskolens afgangsprøve eller tilsvarende og opnået et karaktergennemsnit i grundskolen på mindst 02 i både dansk og matematik for at blive optaget på grundforløbets 2. del. Adgangskravet om karaktergennemsnit gælder dog ikke, hvis den voksne har en uddannelsesaftale, der omfatter grundforløbet.

En ansøger, som ikke opfylder betingelserne eller har en uddannelsesaftale, har dog adgang, hvis skolen ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren vurderer, at ansøgeren kan gennemføre en erhvervsuddannelse.

Hvis ansøgeren ikke opfylder adgangskravet om 02 i dansk og matematik og ikke består optagelsesprøven, men skolen ved en samtale vurderer, at der ikke er andre forhold til hinder for, at ansøgeren vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse, tilbyder skolen ansøgeren en betinget optagelse og et adgangskursus i det / de fag, som ansøgeren mangler.

Skolen kan tilbyde adgangskursus i enten dansk eller dansk som andetsprog og i matematik. Ansøgeren kan ikke deltage i adgangskurset, hvis denne opfylder adgangskravet eller består optagelsesprøven. Yderligere oplysninger om adgangskurset findes på dette link:

<https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/adgang-og-optagelse/adgangskursus>

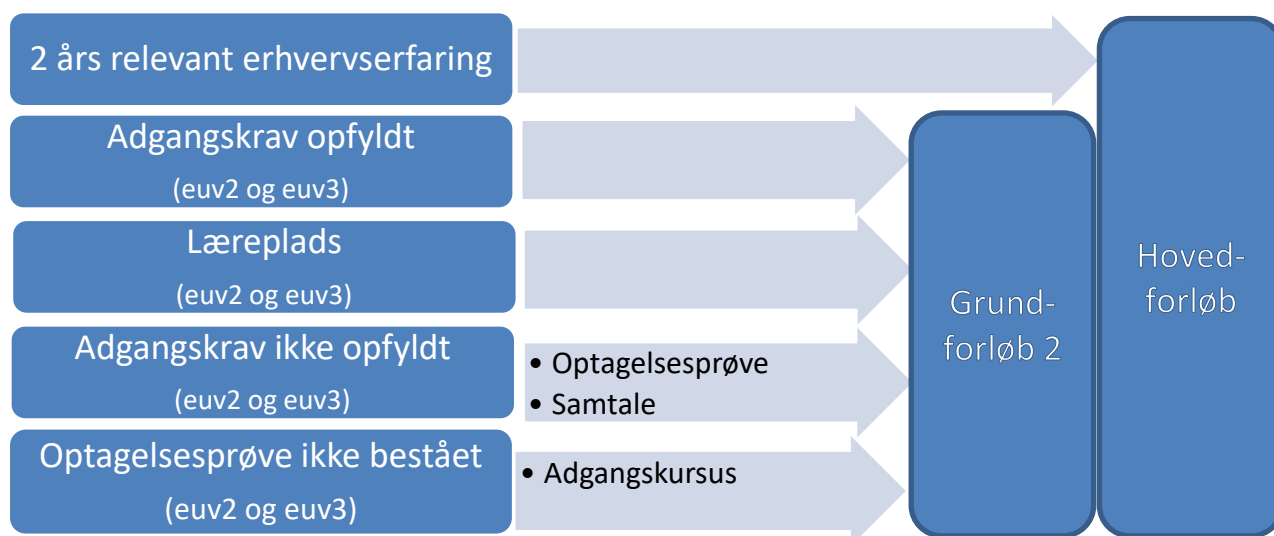
Har den voksne deltaget i avu (almen voksenuddannelse) og bestået dansk og matematik på G-niveau er adgangskravene opfyldt. Voksne med bestået FVU (forberedende voksenundervisning) trin IV i læsning og trin II i matematik opfylder ligeledes de generelle adgangskrav.

Beståede prøver i dansk og matematik på højere niveauer er ligeledes adgangsgivende. Adgangskravet i dansk kan opfyldes ved bestået prøve på samme eller højere niveau i et andet modersmål end dansk. Skolen skal i så fald vurdere, om elevens færdigheder i dansk er tilstrækkelige til at gennemføre uddannelsen.

Hvis den voksne opfylder kriterierne for mindst 2 års relevant erhvervserfaring til den ansøgte uddannelse, optages den voksne direkte på hovedforløbet. Dermed gælder de generelle betingelser for optagelse til en erhvervsuddannelse ikke, fordi de er knyttet til optagelse på grundforløbets 1. eller 2. del.

Hvis den voksne bliver optaget i et euv2 forløb, men får godskrevet grundforløbet, skal den voksne opfylde overgangskravene fra grund- til hovedforløb. Det er et krav for at få godskrevet grundforløbet.

Voksne, der påbegynder uddannelsen med en uddannelsesaftale, er ikke omfattet af optagelseskravene.

4. Realkompetencevurdering

Den voksnes uddannelsesforløb tilrettelægges på baggrund af en realkompetencevurdering (rkv), som gennemføres som den indledende del af uddannelsen. En realkompetencevurdering kan også gennemføres efter reglerne om enkeltfag under åben uddannelse og finder da sted forud for optagelsen til uddannelsen.

Formålet med rkven er at tilrettelægge et uddannelsesforløb, der passer til den enkelte voksne og dennes forudgående forudsætninger. Den voksne skal godskrives for de evt. dele af uddannelsen, som denne allerede kan, og uddannelsesplan skal omfatte de dele af uddannelsen, som den voksne ikke kan.

4.1. Indholdet i rkven

En rkven består dels af regelbundet vurdering, dels af en individuel vurdering. Rkven fører til, at deltageren indplaceres i et standardforløb, euv1, euv2 eller euv3, og i en afklaring af, om deltageren skal have godskrevet dele af standardforløbet.

4.1.1. Den regelbundne vurdering

Skolen foretager den regelbundne vurdering af ansøgerens teoretiske og praktiske kompetencer ved anvendelse af de almindelige godskrivningsregler for erhvervsuddannelserne og regler for den enkelte uddannelse om fritagelse for skole- og oplæringsdele i den pågældende uddannelsesbekendtgørelses bilag 1.

Regler om varigheden af skoleundervisningen i euv1 og euv2-forløb samt uddannelsens varighed i euv2 fremgår af uddannelsesbekendtgørelsens § 2. Øvrig standardgodskrivning, som det faglige udvalg har fastsat, fremgår af bekendtgørelsens bilag 1.

Den afkortning af skoleundervisningen, der følger af det regelbundne standardforløb for voksne, og som er fastsat i uddannelsesbekendtgørelsernes § 2 stk. 3, er obligatorisk og medfører afkortning af såvel skoleundervisningen som uddannelsens samlede varighed. Denne afkortning kan ikke fravælges af den voksne. Undtaget fra denne afkortning er dog voksne i euv3-forløb, der har samme varighed som de unge elevers og lærlinges forløb.

4.1.2. Den individuelle vurdering

Den individuelle vurdering skal afdække, om den konkrete ansøger har erfaring eller tidligere uddannelse, der giver anledning til yderligere godskrivning i uddannelsen ud over den standardgodskrivning, som følger af reglerne.

Når en voksen ansøger har modtaget godskrivning efter et individuelt skøn i skoledelen af uddannelsen, kan den tid, godskrivningen omfatter, udmøntes på to måder. Den voksne skal tilbydes undervisning i faget på et højere niveau eller anden relevant undervisning. Hvis den voksne ikke ønsker at modtage dette tilbud, skal undervisningstiden afkortes med den tid, den godskrevne undervisning varer. Den voksne kan således vælge, om den skønsmæssige godskrivning skal give adgang til anden undervisning eller til afkortning.

4.2. Dokumentation for rkv

Skolen skal udstede dokumentation til ansøgeren for de kompetencer, der gives anerkendelse for. Af dokumentationen skal det fremgå, hvilken uddannelse, rkv'en omhandler, samt grundlaget for vurderingen. Hvis skolen ikke kan imødekomme ansøgerens ønske om afkortning, skal der angives en begrundelse for dette. Skolen kan ikke træffe en hel eller delvis negativ afgørelse uden, at skolen forinden har givet ansøgeren mulighed for at udtale sig om de faktiske forhold, som ligger til grund for afgørelsen.

På baggrund af kompetencevurderingen og reglerne om uddannelsen udarbejdes en personlig uddannelsesplan for den voksne. I den personlige uddannelsesplan angives de teoretiske og praktiske kompetencer, som skolen har anerkendt, og det uddannelsesforløb, den voksne skal gennemføre.

Den skole, der foretager realkompetencevurderingen, skal opbevare resultatet af den i 30 år.

4.3. Gennemførelse af rkv

Realkompetencevurderingen kan have en varighed på ½ -5 dage og gennemføres på grundlag af dokumentation fra den voksne og et eventuelt kompetenceafklarende forløb. Der ydes et særligt taxametertilskud til skolen (RKV-taxameter) for realkompetencevurderingen af den voksne.

Den voksne kan tilmelde sig en erhvervsuddannelse via optagelse.dk. Så gennemføres realkompetencevurderingen som den første aktivitet i grundforløbet. Når den voksne er mødt frem på skolen og er startet på realkompetencevurderingen, tæller det som et uddannelsesforsøg i henhold til reglerne om, at en ansøger uden en uddannelsesaftale, der omfatter grundforløbet 2. del, højst kan optages på grundforløbet 3 gange.

Den voksne kan også vælge at tilmelde sig realkompetencevurderingen på voksenuddannelse.dk efter reglerne om åben uddannelse og vente med eventuelt at tilmelde sig uddannelsen, til resultatet af realkompetencevurderingen er kendt. Det vil således ikke tælle som et uddannelsesforsøg. Den voksne vil, som deltager efter reglerne om enkeltfag, være berettiget til VEU-godtgørelse, hvis betingelserne for godtgørelsen er opfyldt. Realkompetencevurderingen er uden egenbetaling, uanset den voksnes tidligere uddannelsesniveau.

Endelig kan den voksne påbegynde sin euv ved at indgå uddannelsesaftale med en virksomhed. Realkompetencevurderingen skal da foregå som det første i aftalen. Det er muligt at indgå uddannelsesaftale for realkompetencevurderingen alene og indgå uddannelsesaftale for hele forløbet, når uddannelsestiden er fastlagt i uddannelsesplanen.

Realkompetencevurderingen skal omfatte hele den uddannelse – trin eller speciale – som den voksne ønsker at gennemføre. Det er således som udgangspunkt kun skoler, der er godkendt til både grund- og hovedforløb, der kan gennemføre vurderingen. Skolerne kan dog etablere samarbejder, således af vurderingen kan foregå på skoler, der kun er godkendt til enten grund- eller hovedforløb, hvis samarbejdet kan sikre den tilstrækkelige faglighed til at vurdere ansøgerens kompetencer i hele uddannelsen.

Da det er den indledende realkompetencevurdering, der afgør, hvilken uddannelsesvej, den voksne skal følge, kan voksne blive optaget og kompetencevurderet uden at opfylde de generelle adgangskrav for optagelse til erhvervsuddannelserne. Hvis kompetenceafklaringen resulterer i, at den voksne skal gennemføre 2. del af grundforløbet eller dele deraf, skal personen opfylde de generelle adgangskrav for at kunne fortsætte uddannelsen eller blive optaget på uddannelsen, hvis realkompetencevurderingen er gennemført under åben uddannelse.

Voksne, der ønsker at påbegynde en dimensioneret uddannelse, kan også gennemføre realkompetencevurderingen forud for optagelse, og vil derefter skulle indgå uddannelsesaftale eller blive optaget i en kvoteplads for at påbegynde selve uddannelsesforløbet.

En realkompetencevurdering er bindende, også når den bliver foretaget inden ansøgerens optag på en erhvervsuddannelse for voksne (euv). Det vil sige, at der ikke skal foretages en ny vurdering, når den voksne er optaget på uddannelsen. Hvis der har været en længere pause, inden den voksne påbegynder uddannelsesforløbet, kan der være behov for at justere uddannelsesplanen. Det kan være, fordi ansøgeren har gennemført uddannelse, eksempelvis AMU, der kan give yderligere godskrivning i erhvervsuddannelsen. Det kan også være, fordi ansøgeren har opnået yderligere erfaring, som kan give anledning til afkortning af det først fastsatte forløb.

De faglige udvalg kan fastsætte en forældelsesfrist for den relevante erhvervserfaring, der kan medregnes, når skolen skal vurdere, om ansøgeren opfylder betingelserne for et euv1-forløb. Hvis en voksen får udarbejdet en euv1 uddannelsesplan på baggrund af erhvervserfaring, der er tilstrækkeligt ny, når rkv'en foregår, er planen gældende, også selv om fristen for erfaringen når at blive overskredet, inden den voksne påbegynder selve uddannelsesforløbet.

En realkompetencevurdering omfatter i almindelighed et speciale. Hvis den voksne på et senere tidspunkt ønsker at gennemføre et andet speciale i uddannelsen, er der tale om et nyt uddannelsesforløb. Hvis det er nødvendigt at foretage en ny realkompetencevurdering for at afklare ansøgerens kompetencer i det nye speciale, er det muligt. Hvis uddannelsesplanen i det nye speciale kan tilrettelægges uden en fornyet realkompetencevurdering, er det også en mulighed.

Jobcentre eller andre kan også rekvirere en realkompetencevurdering efter en købsaftale med en erhvervsskole som aktivitet til borgere, der er omfattet af betalingsloven. Prisen for realkompetencevurderingen ved købsaftale er den takst, som hvert år bliver fastsat i finansloven og udmeldt i takstkataloget. Skolen kan ikke opkræve en anden pris eller deltagerbetaling fra den voksne.

4.4. Forsørgelse under rkv

Det kræver ikke en uddannelsesaftale at blive realkompetencevurderet i forhold til en euv. Forsørgelsen afhænger dog af, hvad den voksnes "status" er under rkv'en:

- Har den voksne en uddannelsesaftale, vil forsørgelsen være elevløn/lærlingeløn.
- Er den voksne ledig, og sker kompetenceafklaringen som led i beskæftigelsesindsatsen, vil forsørgelsen være fra beskæftigessystemet.

- Hvis den voksne er i beskæftigelse, men ikke har en uddannelsesaftale, kan den voksne tilmelde sig realkompetencevurderingen under åben uddannelse. Den voksne vil være berettiget til VEU-godtgørelse, hvis kravene dertil er opfyldt. Hvis den voksne modtager løn under forløbet, modtager virksomheden godtgørelsen. Hvis den voksne ikke modtager løn under forløbet, modtager den voksne selv godtgørelsen.

4.5. Klagemuligheder

Eleven/lærlingen kan klage til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet over skolens afgørelse om anerkendelse af realkompetencer i forbindelse med euv, bortset fra anerkendelsen af praktiske kompetencer. Klager over anerkendelse af praktiske kompetencer kan indbringes for det pågældende faglige udvalg. For en uddybende gennemgang af proceduren ved klager henvises til § 135 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

4.6. Euv25.dk

På webadressen <https://www.euv25.dk> findes et elektronisk værktøj, som skal understøtte realkompetencevurderingen i euv og medvirke til at sikre gennemsigtighed og ensartet afkortning for de voksne. I dette værktøj kan borgeren oplyse historik for såvel uddannelse som beskæftigelse og få en vurdering af, hvor langt et evt. uddannelsesforløb vil være. Vurderingen er foreløbig og omtrentlig, og det vil altid være skolens afgørelse, der fastsætter den endelige uddannelsesplan. Et andet redskab, som kan anvendes i forhold til realkompetencevurderingen, er "Min kompetencemappe", som er et bredt afklaringsværktøj, der kan hjælpe den enkelte til at samle og dokumentere kompetencer forud for den konkrete vurdering i forhold til uddannelsesmålene.

5. Uddannelsesaftaler

Det er ikke en forudsætning for at påbegynde en euv, at den voksne har en uddannelsesaftale. En uddannelsesaftale er dog en forudsætning for, at en eventuel arbejdsgiver kan opnå lønrefusion.

Det gælder særligt for euv, at der kan indgås uddannelsesaftaler, der kun omfatter realkompetencevurderingen og udarbejdelse af en personlig uddannelsesplan. Herved har elev/lærling og oplæringsvirksomhed mulighed for at få et konkret grundlag til at udarbejde en hel uddannelsesaftale.

Voksne, der skal gennemføre uddannelsen i euv1, dvs. uden grundforløbets 2. del og uden oplæring, behøver ikke at have en uddannelsesaftale for at påbegynde skoleundervisningen i hovedforløbet, men kan indgå uddannelsesaftale uden praktisk oplæring.

Virksomheder, der indgår uddannelsesaftaler med euv1-elever eller lærlinge, behøver ikke at være godkendte som oplæringssted af det faglige udvalg. Det skyldes, at den voksne ud over grundforløbets 2. del har fået godskrevet hele oplæringen. Den voksne skal derfor ikke i oplæring i de pauser, der kan være mellem skoleperioderne.

Uddannelsesaftalen gælder kun for de perioder, hvor den voksne er under oplæring, jf. erhvervsuddannelsesloven. Det underliggende ansættelsesforhold er ikke reguleret iht. erhvervsuddannelsesloven. Her gælder, hvad der følger af ansættelseskontrakten og overenskomsten for dette ansættelsesforhold. Euv-1 elever og -lærlinge er under uddannelse, når de modtager skoleundervisning og er i ordinær beskæftigelse, når de arbejder i virksomheden.

En uddannelsesaftale uden oplæring (evuv1) skal omfatte hele uddannelsesforløbet og kan ikke være en kort aftale. En kort aftale skal indeholde mindst én skoleperiode og mindst én oplæringsperiode, og euv1

indeholder ikke oplæring. Derfor kan en euv1-aftale ikke være en kort aftale.

En virksomhed, der har indgået uddannelsesaftale med en euv1-elev eller -lærlinge, kan søge lønkompen- sation fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB), når den voksne har været ansat i virksomheden mere end 3 måneder. Ansættelse før indgåelse af uddannelsesaftalen tæller med i de 3 måneder.

Voksne, der skal gennemføre uddannelsen i euv2- eller euv3-forløb, indgår uddannelsesaftaler med oplæ- ringsvirksomheder efter de samme regler, som der gælder for unge. Det gælder både aftaler, der gælder hele uddannelsesforløbet, delaftaler og korte aftaler.

I alle tilfælde gælder, at en uddannelsesaftale kun kan omfatte manglende skole- og oplæringsophold, hvis den voksne tidligere har gennemført en del af uddannelsen, fx realkompetencevurderingen, jf. erhvervsud- dannelseslovens § 48, stk. 5.

Euv2- og euv3-elever og -lærlinge kan optages i skoleoplæring efter samme regler som unge. Det betyder bl.a. at voksne også skal leve op til EMMA-kriterierne.

En ansøger, der bliver indplaceret i et euv2-forløb, kan optages i skoleoplæring, når ansøgeren på optagel- sestidspunktet mindst kan få godskrevet skoleundervisning til og med det adgangsgivende grundforløb i uddannelsen på grundlag af anden undervisning, der er gennemført inden for de seneste 2 år og tilrette- lagt uden for erhvervsuddannelserne.

Euv1-elever kan ikke optages i skoleoplæring, fordi der ikke indgår oplæring i uddannelsen.

5.1. Prøvetid

Der er ikke prøvetid for voksne, der skal gennemføre euv-forløbet uden oplæringsperioder (euv1), idet den voksne ikke er i oplæring i de perioder, der kan være mellem skoleperioderne, men vil være i sit almindelige ansættelsesforhold.

For øvrige voksne, dvs. voksne i euv2 og euv3-forløb, gælder de samme regler om prøvetid som for unge.

6. Tilrettelæggelse af undervisningen i euv

Skolen skal som udgangspunkt oprette separate hold for unge og voksne, men der er mulighed for samlæs- ning, hvis elevvolumen ikke tillader opdeling i separate hold. Den voksne skal altid mødes med en voksen- pædagogisk tilgang.

I tidens løb er der generet en del praksis- og forskningsbaseret viden om voksenpædagogik og de faktorer, der understøtter motivation og læring hos voksne deltagere i uddannelse. Et eksempel er *”Pædagogiske perspektiver på erhvervsrettet voksenuddannelse”*, Bjarne Wahlgren, NCK 2015, hvor der opsamles en række af disse faktorer:

- At deltagerne bliver behandlet som voksne i et stimulerende læringsmiljø.
- At deltagerne har behov for og kan se meningen med det, de lærer.
- At undervisningen bygger på det deltagerne kan (deres realkompetencer), frem for det de ikke kan.
- At undervisningen udfordrer og skaber nysgerrighed, og at den aktiverer til deltagelse.
- At der arbejdes med, hvordan man kan anvende det, man lærer (transfer).
- At undervisningen bygger bro mellem at kunne og at vide, mellem at kunne gøre noget og for- klare hvorfor.
- At undervisningen tager højde for, at vi lærer på forskellige måder, at vi har forskellige læringsstile.

6.1 Grundforløbet

Voksne har ikke adgang til grundforløbets 1. del, idet grundforløbets 1. del er forbeholdt unge, der bliver optaget senest i august måned i det andet år efter, at ansøgeren har opfyldt undervisningspligten efter folkeskoleloven eller har afsluttet undervisningen i 10. klasse. Voksne har til gengæld adgang til grundforløb plus (gf+). Evt. deltagelse i gf+ kan ske forud for realkompetencevurderingen, og er derfor også et tilbud til ansøgere, der senere vil vise sig at være euv1-elever/lærlinge.

Det er den indledende realkompetencevurdering, der afgør, om den voksne skal gennemføre hele eller dele af grundforløbets 2. del. Hvis ansøgeren opfylder kriterierne for mindst to års relevant erhvervserfaring (euv1), skal ansøgeren optages direkte på det standardiserede hovedforløb for voksne. I de merkantile erhvervsuddannelser med eux, skal den voksne dog, på trods af indplacering i euv1, gennemføre det studiekompetencegivende forløb i det merkantile eux-forløb forud for start på det standardiserede hovedforløb (med mindre, den voksne har en gymnasialeksamen).

Grundforløbets 2. del, som nogle voksne skal gennemføre helt eller delvis, er det samme forløb som for unge. Voksne kan også blive optaget i grundlæggende praktisk oplæring, der erstatter grundforløbet (ny mesterlære). Hvis realkompetencevurderingen resulterer i, at den voksne ville blive godskrevet for en del af grundforløbets 2. del, afkortes den praktiske oplæring tilsvarende. Hvis en voksen eksempelvis kan få godskrevet 10 af 20 ugers undervisning i grundforløbets 2. del, skal den voksne også have godskrevet det halve år af den grundlæggende praktiske oplæring.

6.2. Hovedforløbet

Alle voksne over 25 år, der skal gennemføre uddannelsesforløbet i euv1- eller euv2 forløb, skal som udgangspunkt gennemføre et standardiseret hovedforløb for voksne.

6.3. Det standardiserede hovedforløb for voksne

De standardiserede hovedforløb beskrives af de faglige udvalg og fremgår af de enkelte uddannelsesbekendtgørelser og uddannelsesordninger efter samme systematik som erhvervsuddannelserne for unge.

På det standardiserede hovedforløb for voksne er skoleundervisningen som udgangspunkt mindst 10 pct. kortere end på det tilsvarende hovedforløb for de unge. Varigheden af oplæringstiden er som udgangspunkt den samme som oplæringstiden for de unge. En undtagelse er eux, som gennemgås særskilt i afsnit 8. Uddannelsens samlede varighed afkortes med den varighed, som skoleundervisningen er afkortet med.

Fagene i de standardiserede hovedforløb fremgår af uddannelsesordningen for de enkelte uddannelser og består af fag fra hovedforløbet for unge og eventuelle arbejdsmarkedsuddannelser. Forløbet må gerne være anderledes sammensat end hovedforløbet for unge elever, men det skal overholde varighedskravet og indeholde uddannelsesspecifikke fag. Det standardiserede hovedforløb kan desuden indeholde andre arbejdsmarkedsuddannelser end dem, der indgår i det tilsvarende hovedforløb for de unge i tilfælde af, at de erstatter uddannelsesspecifikke fag. Det faglige udvalg tager stilling til, om uddannelsesspecifikke fag skal erstattes af AMU for voksne.

Hvis den voksne ikke har relevant erhvervserfaring eller forudgående uddannelse, følger den voksne en uddannelsesvej (euv3), der i omfang og varighed svarer til et eud-forløb for unge, der ikke skal gennemføre grundforløbets 1. del.

6.4. EUX

Voksne i euv-forløb har mulighed for at gennemføre deres uddannelsesforløb som et eux-forløb. Den voksne skal i givet fald opnå C-niveau i seks grundfag på tekniske eux-forløb forud for hovedforløbet og C-niveau i 8 grundfag forud for det studiekompetencegivende forløb.

Voksne, der ikke har adgang til hele eller dele af grundforløbet, kan have behov for at følge supplerende undervisning, hvis de mangler de grundfag, der er placeret på grundforløbet. Den supplerende undervisning kan tages som eud enkeltfag på en erhvervsskole eller som hf-enkeltfag på VUC. Deltagelsen er forbundet med egenbetaling. Deltagerbetaling betalt i forbindelse med den supplerende undervisning forud for eux-forløb refunderes, hvis deltageren efterfølgende optages i et eux-forløb. Refusionen af deltagerbetalingen er dog med fradrag af eventuelle tilskud til deltagerbetalingen, der er ydet i henhold til lov om statens uddannelsesstøtte og statens voksenuddannelsesstøtte.

Reglerne om merit i de gymnasiale uddannelser finder anvendelse for merit i fag på gymnasialt niveau, når fagene indgår som led i et eux-forløb.

Voksne der skal gennemføre en euv med eux vil **ikke få afkortet skoleundervisning i hovedforløbet.**

6.5 Erhvervsrettet og studierettet påbygning

Voksne har mulighed for at vælge studie- og erhvervsrettet påbygning på samme måde som unge. Voksne kan også vælge valgfag, hvis det faglige udvalg har besluttet, at valgfag skal være en del af det standardiserede euv-forløb.

7. Suppleringsmuligheder

Skolerne kan udbyde suppleringskurser (euv-pakker) efter reglerne om supplerende kurser i § 16 i lov om erhvervsuddannelser for visse social- og sundhedshjælpere, der ønsker at gennemføre en social- og sundhedsassistentuddannelse. Euv-pakkerne kan udbydes til elever, der tidligere har gennemført social- og sundhedshjælperuddannelsen som euv1-forløb eller har gennemført social- og sundhedshjælperuddannelsen med påbegyndelse før 1. januar 2002. Euv-pakken indeholder op til tre ugers undervisning i dansk og op til tre ugers undervisning i naturfag.

8. Individuelle uddannelser

Individuelle uddannelser tilrettelægges for voksne altid som euv3-forløb. Individuelle uddannelser er allerede tilpasset den enkelte deltager efter dennes historik og forudsætninger og skal derfor ikke vurderes i forhold til godskrivning og afkortning.

9. Forsørgelse

Mulighederne for forsørgelse under et euv-forløb afhænger af, om den voksne er beskæftiget eller ledig, hvorvidt den voksne har behov for oplæring, og om den voksne har en uddannelsesaftale med en virksomhed.

Hvis den voksne har en uddannelsesaftale med en virksomhed, udbetaler virksomheden løn under uddannelsen i henhold til de gældende regler på området. Det gælder for alle euv-elever og lærlinge, også euv1. Virksomheden vil samtidig kunne få lønrefusion fra Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag under skoledelen. Hvis virksomheden udbetaler vokselevløb/voksenlærlingeløn, vil virksomheden kunne opnå lønrefusion på en særlig sats for voksne elever/lærlinge. Satserne for lønrefusion fastsættes i de årlige finanslove efter

indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag. Der ansøges om lønrefusion for euv-elever/lærlinge på samme måde, som der søges om lønrefusion for unge.

For voksne i euv1-forløb kan arbejdsgiveren tidligst opnå ret til lønrefusion fra det tidspunkt, hvor arbejdsgiveren forinden har beskæftiget den voksne på fuld tid i sammenhængende tre måneder eller ved deltidsbeskæftigelse i en sammenhængende periode, der svarer til tre måneders fuldtidsbeskæftigelse.

Hvis den voksne ikke er i beskæftigelse, afhænger mulighederne for forsørgelse af, om den voksne vurderes at have behov for oplæring. Hvis den voksne vurderes ikke at have behov for oplæring (euv1), vil denne være berettiget til SU under euv-forløbet, hvis de almindelige støttebetingelser er opfyldt.

Såfremt den voksne ikke har en uddannelsesaftale, vil denne kunne opnå SU til grundforløbet, hvis de almindelige støttebetingelser er opfyldt, og skoleoplæringsydelse under hele hovedforløbet, hvis den voksne er optaget i skoleoplæring. I delaftaler under skoleoplæring er den voksne berettiget til elevløn/lærlingeløn.

Hvis den voksne følge en erhvervsuddannelse som en del af den aktive beskæftigelsesindsats for ledige, vil den voksne modtage forsørgelse efter de gældende regler på beskæftigelsesområdet. For mere information om dette område henvises til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering på star.dk. For yderligere information om mulighederne for lønrefusion henvises til www.virk.dk.

10. Ikrafttrædelsesbestemmelser

Regelsættet om euv trådte i kraft den 1. august 2015.

Elever, som er begyndt på en erhvervsuddannelse før den 1. august 2015, har adgang til at fortsætte uddannelsen efter de hidtidige regler om uddannelsen, herunder efter et eventuelt afbrud i kortere eller længere tid. Det betyder bl.a., at hvis eleven begyndte uddannelsen før det fyldte 25. år, skal eleven altid fortsætte uddannelsen efter reglerne for unge, med mindre denne vælger at overgå til den nye uddannelse efter de ovennævnte regler.

Elever, der har påbegyndt en erhvervsuddannelse før den 1. august 2015, men som har afbrudt uddannelsen, kan også vælge at blive optaget i uddannelsen efter de regler, som er gældende på optagelsestidspunktet. Hvis eleven eller lærlingen er fyldt 25, bliver denne euv-elev/lærlinge. Eleven/lærlingen skal godskrives for de dele af uddannelsen, som denne nåede at gennemføre i det første forløb.